

Observatoriu este de două ori în săptămâna, Miercură și Săptămâna.

Pretiul

pentru Sibiu pe 1 an întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu postă în lăințrulu monarhiei pe 1 an întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În strainatate pe 1 an 10 fl. său 22 franci, pe 6 luni 5 fl. său 11 franci. — Numeri singurati se dau căte cu 10 cr.

Nr. 74.

Sibiu, Săptămâna 13/25 Septembrie.

1880.

Abonament nou la „Observatoriul”.

Prin acăsta se deschide abonament nou pe triliniul Octobre — Decembrie a.c. și anume: cu 2 fl. v. a. în lăințrulu monarhiei, cu 2 fl. 50 cr. său 6 franci în strainatate.

Acei p.t. domni abonați alu caroru abonament espira cu ultim'a Septembre st. v. sunt rogati a'si reînnoi abonamentulu de timpuriu, pentru că se nu suferă intrerupere în spedarea diariului.

Bani de abonamentu se transmitu mai usioru si mai siguru prin asemnatuni postale (mandate) de a dreptulu la: „Observatoriul” in Sibiu.

Esemplarie complete mai avemu numai dela 1/13 Iuliu a.c.

Condițiunile de abonamentu se potu vedea in fruntea diariului.

Redactiunea.

Legi electorale. Activitate, sau Resistentia passiva.

I. Totu cestiunea vechia este acăsta, care la poporul românesc din Transilvania se repetă acum de 15 ani sub aceeași forma, în fia-care perioadă parlamentară.

Termenul de alegeri noue la diet'a Ungariei cade în anul 1881; partidele politice ungurești au și începutu agitațiunile lor, ele se și organizează. „Numai românii nu facu nimicu, numai românii stau cu manile în sinu, numai românii dormu. Unde sunt conducătorii, unde aparatorii causei lor? Ei au parasit pe popor, și l-au lasat prada lupilor.”

Acesta vaieraturi femeiesc se audu din nou în Transilvania; numai se nu ne intrebăt dela cine, că se nu le sara în nasu, dacă le vomu că onorabilele adrese. Se intielege și nespusu de noi, că în cestiunea electorală transilvana cele mai grele inputari se facu asia numitilor passivisti, cari sunt inculpati că „ei și numai ei aru retineea pe poporul dela urn'a electorală și nu iaru lasă se aléga, ce? deputati romani la diet'a Ungariei; că inse poporul totu merge la urna, totu alege, inse numai deputati magiari și inca din cei mai inversiunati vrasmasi, nascuti, crescuti și jurati ai națiunii românesci.”

Căte cuvinte, atâtea neadeveruri.

Dela 1871 începe, de cându cu a dou'a comedie politică este întrebuita o strategie, nicidecum originală românescă, decât numai imitata, sau mai bine, maimutita după altii, că adeca dela unu centru o'recare se dă căte o parola de di, de ocasiune, cum ar fi de exemplu: „passivitatea este lene”, ori „passivitatea este mórte”, sau „cine nu intra în actiune, face tréb'a vrasmilor”, sau un'a si mai drastica: „Cute omu este auctorul passivitatiei; tocătilu în capu, scapati ve de elu si mergeti înainte.” In fine că „passivitatea ar fi în sine buna, este inse executata reu,” că si cum acolo, unde cineva este decisu a remanea passivu, ar mai potea fi vorba de vreo actiune, de miscare, de executiunea vreunui planu!

De aci incolo se intempla si la noi că la tōte poporale de tali'a nostra, că glot'a, multimea, repete si ea Dómne miluesce, Dà-ne Dómne si Tie Dómne, cantandu sau murmurandu, dupa cum psaltii cu catavasieriul in mana conducu pe acelul choru dressat bine său reu.

Cantecul unuia din corurile „instrumentate si acordate” suna cam asia:

„Nu voim se mai scimu de gargaunii vostrui betranesci. Generatiunile care'si succedu unele după

altele, nu sunt obligate prin nimicu a calcă in urmele celor precedente. Alți ómeni si alte idei. Ce ne totu ródeti urechile cu autonomia Transilvaniei, cu nationalitate politica, cu limba nationala? Visuri si utopii sunt acestea. Ce limba nationala? Vomu invetia limb'a aceea, după care se fimu în stare de a subsiste si a inainta. Eri amu invetiatu limb'a germana, astadi invetiamu pe cea magiara, māne se pote se invetiamu érasi pe cea germana, si poimane, ce mai scii, pe vreun'a slavóna, éra lips'a limbei românesci nu o simtimu, că ea nu ne promite nimicu, prin urmare de ce se ne mai perdem tempul cu ea? Ce autonomia? De pane si de carne, de locuinta si vestimente ducem u lipsa, nu de autonomii. Si apoi, nu care cumva, pentru ideile fisce ale unor ómeni cu unu pitioru in grópa, cu unulu afara, ne vomu face si noi de ura cu compatriotii nostrii, cu „domnii” tieri, cu bravii, cu generosii, cu gratiosii, cu ospitalii cuceritori ai nostrii? Lasati-ne se mergem la Pest'a, se ne impacamu cu ungurii, că se ne faca si noue parte din ólele egiptene.”

Celelalte gratiositati de natur'a acestora, căte se mai audu, in certe societati si cercuri, le supunemus că cunoscute lectorilor nostrii.

Se nu se mai involbure nimeni asupr'a ómenilor „ruginiti”, că-ci romanii cei „ruginiti” din Ardealu n'au invetiatu profesiunea braviloru carii, oprescu pe caletori in drumu si le infigu revolverul in peptu; cei „ruginiti” lasa pe ori-cine, nu se mérga, ci se sbóre preste mormentele parintiloru si preste ale celor mii de martiri carii, au sangeratu pentru libertate, — se mérga pâna unde le place si cum le convine; ceru inse si „ruginitii” pentru persoanele loru acea gratia, că se'i lasati se móra in pace, alaturea cu ideile loru nationali si politice, preface in meduva si in sange.

Se pote compune unu volumu folicosu din căte s'au scrisu si publicatu dela 1848 si mai alesu dela 1861 începe asupr'a legilor electorali, cu căte avuseram a face in Transilvania pâna in dilele acestea; éra fiindu-că acăsta cestiune stă in cea mai strinsa legatura cu celelalte cestiuni vitali, a urmatu firesce, că si acestea se fia discutate mai de multeori, de către mai multi, sub diverse puncte de vedere; asia autonomia tieri, nationalitatea si drepturile ei politice, dreptulu limbei nationale in vieti'a publica etc.

Dara generatiunile se trecu si uneori acăeasi generatiune isi schimba parerile, in cătu nici se nu o mai poti cunoscere; adeveruri recunoscute se dau uitarei si loculu loru ilu occupa sofismele dictate de interesele momentane, candu locali si personali, candu de partida, sau si numai de căte o clica. Din cause de acestea promiseram si noi lectorilor nostrii nu asia de multu, că cestiunea legei electorale o vomu dă din nou in discussiunea publica, precum fusese si in Iuliu 1878 totu in acestea colone; asta-data inse ea va fi luata in nexu cu legea electorală din Ungaria, cum si cu cestiunea poporului romanesc din acea tiéra.

Intr'aceea, voindu a intrá in cestiunile meritorie, trebuie se ne limpedim situatiunea, cu alte cuvinte, se cercetam cu sange rece, inputarile care se facu din caus'a politicei urmate pâna acuma.

Inculparile facute ómenilor carii tinu la resistentia passiva, se enumerara mai iu susu. Noi le respingem si totu si sustinem, că acelele sunt neintemeiate, nedrepte, asupritore si anume:

1. Nu este adeveratu, că poporul romanesc s'ar fi parasit pe sine si că ar dormi din caus'a resistentiei passive in alegerile parlamentarie.

2. Nu este adeveratu, că ómenii resistentiei passive aru fi lasati pe poporul romanesc in prad'a lupiloru.

3. Nu este adeveratu, că „poporul româ-

nescu” ar merge la urna si ar alege deputati vrasmasi ai sei.

4. Nu credem că politic'a resistentiei passive intre inprejurările actuali si cu midiulocle de care potu dispune reprezentantii aceleia, s'ar putea executa cu rezultate mai bune, decât s'a intemplatu acăsta pâna acumă.

5. Nu resistenti'a passiva pe terenul parlamentariu, ci tocma din contra, actiunea acelora, carii au indemnatu in tōte periodele electorale, că romanii se ia parte la alegerile parlamentararie, au produs confuziuni grave, au amestut pe popor, a compromiscau caus'a in gradu funestu, éra ei insii s'au facutu de risulu adversarilor, pentru că au lucratu orbesci, fara picu de programa, fără nici-unu planu.

Tōte acestea assertiuni ale nōstre suntemu datori a ni le justifică in fața patriei si a națiunii, éra pentru că se o facem acăsta cu bunu rezultatu, cauta se trecem in revista tōte periodele electorale dela 1866 încóce. Numai sub acăsta condițiune vomu fi in stare de a ne castiga o basa sanetosa, pentru o conferentie si discussiune, apoi, voindu D-dieu, si pentru o intielegere buna.

(Va urmă.)

Austro-Ungaria si România.

Ci că puçinu a mai duratu caldurós'a înbra-tiosiare a diplomatiei romanesci cu cea austro-unguresca!

De joi pâna mai apoi. Pe candu press'a oppositiunilor din Bucuresti, Jasi si Craiovă se facea farime, că ministeriul actuale romanescu se arunca in bratiale Austro-Ungariei si aduce tiér'a in periculu de a'si perde independentia, pe atunci press'a ungaro-nemtésca din B.-Pest'a spumega de mania, că-ci gubernul Brăteanu nimicu nu face pe voi'a Austro-Ungariei.

Este vorb'a de regularea navigatiunei pe Dunare, de spargerea Portiei de feru, de fortificarea noua a insulei Ada-Kaleh, si de poliția danubiana. Austro-Ungurienii pretindu, că in colegiul international alu staturilor riverane se pôrte ei pentru toti vecii presidiulu si prin urmare se decidea ei in tōte casurile grave. Gubernul Romaniei se oppune si despre sil'a ce i se face, informédia pe celelalte poteri mari, anume in lini'a prima pe Francia si pe Britania.

Romania este provocata, că in casu de unu resboiu austro-russesc se se declare pentru Austria. Romania dă unu respunsu evasivu dicindu, că mai e timpu, se voru socoti. La acăsta in B.-Pest'a punu in avant-garda căteva diarie mari, că se amerintie pe România cu tōte relele, si provoca pe ministrul de externe br. Haymerle din Viena, că pentru ori-ce casu se cera de pe acuma garantie tari dela Russa. Principalele garantie care se ceru sunt trei:

1. Trupele Romaniei si trupele Serbiei se fia puse sub comand'a suprema austro-unguresca.

2. Dunarea se fia declarata si recunoscuta de către Russa (si prin urmare de către tōta lumea), pâna la versarea sa in Marea Negra de riu austro-ungurescu. Acăsta axiomă trebuie se fia recunoscuta in Petersburg, inainte de a potea reflectă la unu armistitium.

3. Agitațiunile in Bulgaria se fia innadusite.

Specificaramu acestea pretensiuni trufasie, dandu-le si numeru pentru mai buna pricepere; testulu originalu ilu punem in nota.*)

*) „Diese Garantien können in nichts Anderem bestehen, als dass die rumänischen und serbischen Truppen unter österreichisch-ungarisches Oberkommando gestellt, die Wühlereien in Bulgarien dagegen eingestellt werden. Die Donau gehört Österreich-Ungarn — dieses Axiom muss in Petersburg anerkannt werden, bevor an einen ernstlichen Waffenstillstand gedacht werden kann. („Pester Journal“ 19 Sept. Nr. 260.)

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmoniu, la prima publicare căte 7 cr., la a dou'a si a treia căte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesanrul publicu.

Prenumeratiile se potu face in modul celu mai usioru prin assemnatuni postei statului, addressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriul” in Sibiu.

Este cunoscutu de tota lumea, ca in Romani'a se preambula spionii austro-unguresci in tote tim-purile ca in gradin'a tata-seu. Mai deunadi dn. Késmarsky unu professoru dela universitate, cale-torindu la Brasovu, ese de acolo insoctu de alti cattiva, pe la Branu in muntii Buceci, pana susu la schitulu calugarescu cu bisericu'ta sa edificata intr'o pestera. Granitariilor romanu nu li se prea parea de acei straini, si crediendu ca trebuie se faca raportu despre densii cu atatu mai virtosu, ca prea insemnau multe si deliniau cate ceva, primescu ordinu ca se'i tractedie catu se pot mai omenesc, dara se'i conduca la Tergovistea, de unde apoi se dete aviso la Bucuresci, unde fu inaintat si dn. professoru cu ai sei, apoi pusu in libertate. Comedi'a tinu vreo 5 dile din munti pana la Bucuresci. Din acesta causa spectacolul este forte mare in press'a Ungariei. Diariul oficiosu „Pester Lloyd“ dice, ca ar fi o dejosire pentru Austro-Ungari'a se declare resboiu unor miniature de tierisior, cum este Romani'a si Serbi'a, din cau'a maltratarei unui professoru si altoru suditi austro-unguresci, invita in sepe ministrulu Haymerle, care tocma se afla in conferentie la Budapest'a, ca se fia mai energiosu facia de romani, se ea repressali asupra toturor suditilor romanu cati vinu in Austro-Ungari'a si cati trecu prin acestea tieri in alte parti ale Europei. (Nr. de sera din 20 Sept.)

Fal'a, vanitatea si arogantia nesuferita a acelor diarie unguresci scrise nemtiesce, fanatismulu si chauvinismulu loru ne erau cunoscute de multu; ur'a loru inflacarata insocta de celu mai escessiv despretiu si urgia pentru totu ce se dice romanu si romanescu pe facia' pamentului, ne sunt in memoria forte prospeta. Las' ca despre poprul romanescu din monarchia seriu la tote oca-siunile numai ca despre unu popor de gusiati, dara apoi credemu ca n'a uitatu nimeni cele publicate in „Pester Lloyd“ despre armat'a romanescu in Aprile 1877, candu acelu diariu apostrofă mereu pe gubernul ungurescu, de ce nu ia mesuri pentru casulu, candu armat'a romanescu concentrata in pregiuru de Calafatu, dupa cele de antaiu detunaturi ale artilleriei turcesci dela Vidinu, luandu-o la fuga, nu se va opri pana in muntii Transilvanie, unde firesce, trebuea se fia desarmata, dusa in captivitate si pusa la munca iobagescu. Astadi, dupace bravur'a trupelor romanescu fu probata in batalii din cele mai crunte, nu se pretinde mai puçinu, de catu ca ea se fia supusa la comanda de ex. a grafului Edelsheim-Gyulay. Apoi ca Carolu I nu a voitu se'si subordinie armat'a sa nici la comanda imperatului Russiei si a frate-seu Nicolae; din contra M. S. R. au avutu sub comanda sa regimete si brigade muscalesci.

Tote acestea neinvoiri si pretensiuni, precum si altele mai multe, sunt totu atatea simptome forte batetorie la ochi, ca in adeveru prin tractatulu dela Berlin inchiaietu in 1878 si prin conferentia din estimpu nu este asigurata nici-o pace durabila, ci totulu este numai unu armistit, care semena forte, ca se va curma catu mai curendu.

Arnautii si Montenegrini isi stau facia in facia la cetatea maritima Dulcigno, armati din crescutu pana in talpi. Europa decise de repetitive-ori, ca acea cetate cu tinutulu seu trebuie se treca in posessiunea principatului Muntenegru. Arnautii nu sufere acesta schimbare de posessiune, nici cu voi'a nici fara voi'a sultanului si a gubernului seu. Poterile mari insistu pentru executiune. Arnautii nu voru se audia de nimicu, scotu garnison'a turcesca din Dulcigno (citesce Dulcinio) si'l occupa. Flota europeana compusa din corabiile poterilor mari stă concentrata in apropiare la Ragusa, gata de a pleca in ori-ce momentu spre bombardarea si nimicirea disei cetati. Aceasta ar fi fapt'a bellica ce amerintia in acestea momente. Lumea in se intreba: De ce o flotta intréga contra unei cetati? De ce in bursele europene a intratu spaima noua? Pentru ce pretindu ungurii nebunesce, ca trupele romanescu si serbescu se se subordinie comandei loru? Spre ce scopu acelea mari preparative in Galiti'a? Dintr'o di in alt'a nu mai scimu unde ne aflam.

Dela adunarea generala a Asociatiunei transilvane etc. tinuta in Turd'a. Augustu 1880.

Processu verbalu

suscepitu in siedintiele adunarei generali a XIX-a a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, ce s'au tinutu conformu hotarirei adunarei generali din Sighisior'a dela 4 Aug. 1879 la punctulu alu XIV din pro-

cessulu verbalu, in orasulu Turd'a la 7, 8 si 9. Augustu 1880.

Sumariul acestoru siedintie este urmatorul:

Siedint'a I dela 7 Augustu.

I. Dupa seversirea servitului divinu tinutu in biseric'a romana gr. cath. din Turd'a, la care a asistat unu publicu numerosu, membrii Asociatiunei au esmisu in urm'a unei scurte consultari, o comisiune compusa din Antoniu Vestemeann si capitanulu Popu, pentru a invitá pe vice-presiedintele Asociatiunei Jacobu Bolog'a la adunare.

Acesta intrandu in biserica unde s'au tinutu adunari generali si ocupandu loculu presidiale, face cunoscutu adunarei, cumca presiedintele Asociatiunei d-lu prepositu Timoteiu Cipariu i-a facutu aretarea, ca impedece fiindu din cauza de sanetate, nu pot participa la aceasta adunare, care scrisore se include la acestu processu verbalu sub A), apoi salutandu in termini caldurosii pe toti membrii adunati la aceste siedintie si spunendu cumca asta-data nu voiesce a tinea unu discursu mai lungu, pentru a economisá cu timpulu, lansandu'lu pentru obiectele cele multe puse la ordinea dilei, si pentru discursurile insinuate in numeru de 8., declaru siedintiele adunarei generale a XIX. a Asociatiunei transilvane la orele 10 a. m. de deschise.

Advocatul Dr. Ioanu Ratiu luandu cuventulu, saluta in numele inteligintie si alu poporatiunei din Turd'a si juru atatu pe comitetulu Asociatiunei, catu si pe toti membrii ce au participatu la aceasta adunare. Cuventulu lui Dr. Ratiu se include la acestu processu verbalu sub B).

II. Presiedintele inainte de a trece la obiectele publicate in program'a pentru aceasta adunare, ce se alatura la acestu processu verbalu sub C), arata, ca dela ultim'a adunare generala, ce s'au tinutu anulu tre-cetu la Sighisior'a pana acum au repausatu urmatorii membri: Georgiu Pop'a din Blasiu, membru fundatoru; Dr. Nicolau Stoi'a medicu in Blasiu; Simionu Balintu protopopu la Rosia Abrudului; Demetru Androniciu din Sibiu si Moise Tom'a administratoru protopopescu din Sibiu, membri ordinari.

ad II. Adunarea generala da espressiune parerei sale de reu, pentru perderea acestoru membri, prin sculare.

III. Presiedintele pune la ordinea dilei alegerea alorui trei secretari ad hoc, conformu p. 2 din programa.

ad III. Adunarea alege prin aclamatiune de secretari ad hoc pe Andreiu Cosm'a, Dr. A. P. Alessi si Nicolau F. Negruțiu.

IV. Secretariul alu II-lea Dr. Josifu Hodosiu da cetire raportului comitetului Asociatiunei despre activitatea lui in anulu 1879/80, carele se include sub D) la acestu processu verbalu.

ad IV. Raportulu comitetului se ia spre scientia.

V. Se pune la ordinea dilei raportulu despre starea cassei Asociatiunei si a acelui a fondului pentru Academ'a romana, ce se include aici sub C). V. Romanu propune, ca de orece acestu raportu se afla tiparit si in partitul intre membri, din considerarea critiarei de timpu, se se priviesca de cetitu.

ad V. Adunarea primesce propunerea lui V. Romanu si hotaresce, ca acestu raportu se se predea comisiunei ce se va alege pentru revederea si esaminarea fondurilor si ratiocinimului pe anulu 1879/80.

VI. Secretariul ad hoc Dr. Alessi in absenti'a archivariului-bibliotecariu, da cetire raportului acestuia despre starea bibliotecei Asociatiunei, precum si propunerilor acestuia de a se publica catalogulu biblioteciei in organulu Asociatiunei, a se vinde tote diariile si opurile necomplete si a se da in schimbu tote duplicatele pentru alte carti. Raportulu se include sub F).

ad VI. Raportulu archivariului-bibliotecariu se ia spre scientia, era fatia de propuneri se hotaresce a se transpune comisiunei ce se va alege pentru propuneri.

VII. Dr. Barcianu face propunerea, ca in viitoru se se faca numai unu raportu, adica alu comitetului, in care se se coprinda atatu raportulu cassariului, catu si alu bibliotecariului.

ad VII. Se hotaresce a se transpune aceasta propunere la comisiunea ce se va alege pentru propuneri.

VIII. Anani'a Trombitiasiu face propunerea ca, dupa ce atatu facia de raportulu despre cassa, catu si facia de raportulu despre biblioteca s'a hotarit a se transpune la comisiuni, se se dea si raportulu comitetului comisiunei pentru propuneri spre revedere, si anume aceasta se cerce, daca si in catu a satisfacutu comitetul insarcinarei primele la adunarea generala de acum anulu si in catu nu. Dupa o desbatere mai lunga, s'a pusu aceasta propunere la votare si

ad VIII. Adunarea hotaresce cu majoritate pre-cumpantorie, ca nevoindu a reasumá hotarfrea sa dela p. IV alu acestui processu verbalu, se nu se primesca propunerea lui A. Trombitiasiu.

IX. Se pune la ordinea dilei alegerea comisiunilor dela punctele programei 7, 8 si 9. Pentru ca membrii se se pota consulta asupra personalor, se suspinde siedint'a pe 5 minute. Redeschidiendu-se siedint'a, presiedintele comunica resultatulu consultarilor; era

ad IX. Adunarea alege prin aclamatiune a) in comisiunea de 3 pentru esaminarea raportului despre cassa: perceptore regescu Filipescu, Dr. Brandusianu si Anani'a Popu. b) In comisiunea de 3 pentru incasarea de tace si inscrierea de membri noi: Aleșandru Romantiai, Danciu si Cigareanu. c) In comisiunea de 5 pentru esaminarea bugetului: I. Antoneli, Dr. Colceriu, I. Galu, A. Trombitiasiu si Andreic'a. d) In comisiunea de 5 pentru propuneri: Georgiu Popu, Dr. Alessi, P. Cosma, N. F. Negruțiu si Zach. Boiu.

X. Anani'a Trombitiasiu propune, ca acei membrii, cari afara de casuri de bala si absentia justificata nu voru luu parte de 2 ori la siedintele comitetului, se se priviesca ca esiti din comitetu, era presiedintele se intregesa loculu loru cu proximulu dupa seri'a alfabetica din membrii suplenti.

ad X. Se hotaresce a se transpune la comisiunea pentru propuneri.

XI. Presiedintele da cetire la 3 telegrame sosite a) dela Patriciu Barbu din Reginu in numele romanilor de acolo; b) dela Fr. Hossu Longinu dela Dev'a, in numele membrilor Asociatiunei de acolo; c) dela mai multi romani ce se afla la baile dela Valcele, care telegrame de felicitare se accludu la acestu processu verbalu sub F) G) H).

ad XI. Adunarea primește aceste felicitari cu viua bucuria.

XII. Presiedintele comunica: a) Cererea preotului Ioanu Jancu, prin care se roga, ca lasamentulu fericitului si neuitatului Avramu Jancu se se veda lui, ca celi mai deaproape consangeanu alu testatorului. b) Cererea preotului Josifu V. Balintu, pentru a fi absolvitul de a mai fi si departe membru ordinariu si a remanea numai membru ajutatoriu cu tacsu anuala de 1 fl., c) Cererea lui Aleșandru Nicolescu din Romani'a, aflatului la cura in Clusiu, pentru a i se dă unu ajutoriu.

ad XII. Adunarea hotaresce, ca tote aceste 3 cereri se se transpuna comisiunei pentru propuneri.

XIII. Presiedintele punendu la ordinea dilei p. 10 din programa, face cunoscutu, cumca s'au insinuat 8 disertatiuni si anume: 1. Georgiu Baritiu cu 3 disertatiuni: a) Documente istorice relative la monografia reg. I romanu granitairescu de pedestre din Transilvania; b) Recensiu asupra cartiei Convorbiri economice de I. Ghic'a; c) Istoria sclaviei in antecitate la egipteni, greci, evrei, romani, in nexus cu istoria feudalismului din evulu mediu pana la 1848. 2. Despre Turd'a si jurulu ei de Simionu Popu. 3. Simionu Stoic'a, Despre versatu seu bubatu. 4. Justinu Papfi despre Darwinismu. 5. Dr. A. P. Alessi, Romanii la Plevna. 6. Andrei Cosma, Despre phylloxera. Impartasiesce mai de parte, cumca disertatiunea lui I. Papfi nu a fostu inaintata presidiului spre revisiuire, dupa cum prescriu statutele, prin urmare nu se pot admite spre cetire. G. Baritiu marturisesce, cumca domnia sa s'a preparat cu 3 tractate pentru a satisface datorintie sale de secretari I si de membru alu sectiunei istorice, si roga adunarea se admite cetirea celorulalte disertatiuni. Si meonu Popu in partasiesce, cumca disertatiunea sa o va ceti in o convenirea ce se va arangia pe sera, despre ce s'a si contielesu cu comitetului arangiatoriu. Venindu rondulu la Simione Stoic'a, se da cuventulu acestuia, care suindu-se pe tribuna da cetire tractatului seu „Despre versatu seu bubatu“, ce se include sub I).

ad XIII. Adunarea asculta cu atentie acestu tractat.

Fiindu timpulu inaintatul pentru a se dă cetire si altoru tractate, se radica siedint'a la 1 1/2 d. am. hotarindu-se tinerea siedintiei urmatore in 8 Augustu c. n. la orele 9 a. m.

D. c. m. s.
Jacobu Bolog'a m. p. Secretariu ad hoc
vice-presiedinte. Dr. A. P. Alessi m. p.

Acestu processu verbalu s'a cetitu, verificatu si subscrisu in siedint'a a II, a adunarei generale a Asociatiunei transilvane, ce s'au tinutu in Turd'a la 8 Augustu c. n. 1880.

Presiedintele adunarei generale Secretariu ad hoc
Jacobu Bolog'a m. p. Dr. A. P. Alessi m. p.

Siedint'a II dela 8 Augustu.

XIV. Siedint'a II se deschide la orele 9 1/2 a. m. Secretariul ad hoc Dr. Alessi da cetire processului verbalu suscepitu in siedint'a I. Dupa unele observari si modificari

ad XIV. Processulu verbalu alu siedintiei I, se primesce si se declara de verificatu.

XV. Presiedintele inpartasiesce, ca au mai sositu 4 telegrame de felicitare si anume: a) dela Ladislau Vaida din Clusiu; b) dela Barboloviciu in numele despartientului alu XI; c) dela Dr. Dragescu din Constanta (Dobrogea) si d) dela mai multi romani aflatiori la baile Sangeorgiu-Naseudului; aceste se accludu sub L) M) N) si O).

ad XV. Se iau cu bucuria spre scientia.

XVI. Se pune la ordinea dilei raportulu comisiunei pentru propuneri. Referintele comisiunei N. F. Negruțiu referedea propunerile bibliotecariului Asociatiunei facute in raportulu seu de sub Nr. 177 ex 1880 si anume se propune, ca adunarea generala se hotaresca: a) Cataloge bibliotecei se se publice in organulu Asociatiunei; b) Opurile si diarele mance, defectuoase se se scotu cu totalu si se se veda ca maculatura; c) Duplicatele cari nu se se coprindu in numerulu introdus in catalogulu Asociatiunei de 1393 opuri, in 2356 volume, se se dea pe la alte bibliotece in schimbu pentru alte carti. La punctulu a) Dr. Barcianu propune, ca, cataloge se se publice separatu si nu in organulu Asociatiunei. V. Romanu propune a se adaoge la p. a) ca se se tiparesca si in organulu Asociatiunei si in catalogu specialu. Dr. Brendusianu propune, ca adaosu la p. c) ca inainte de a se vinde, seu da in schimbu duplicatele si opurile necomplete, se se publice tote aceste in organulu Asociatiunei.

ad XVI. Propunerile comisiunei pentru propuneri se primesce cu adaosele facute de V. Romanu si Dr. Brendusianu.

XVII. Referintele comisiunei pentru propuneri referedea asupra propunerilor sectiunei sciintielor naturale coprinse in memoriu aceliea, inaintat sub Nr. 184 ex 1880 si anume: a) Cumca s'a censurat prin sectiune opulu intratu la concursu „Higien'a poporala“ si cumca nu l'a afilatu satisfacatoriu pentru a'l potea premia. b) Asemenea s'a censurat manuscrisul unui opu agronomicu si nu s'a afilatu corespondientului pentru a se potea premia. Sectiunea sciintielor naturale propune, ca premile ce s'au fostu escrisu pentru aceste opuri, se se escrie de nou, era cu compunerea conditiunilor de concursu se se insarcinedie respectiv'a sectiune. Comisiunea pentru propuneri recomenda pri-

mirea acestor propunerii. c) Secțiunea științelor naturale a cenzuratu unu opu alu lui Florianu cavaleriu de Porcius intitulat „Flora fanerogama din fostul district alu Naseudului”, si l'a afiatu de unu mare pretiu literariu, cu atât mai virtosu, că-ci are si nomenclatură romană, de aceea recomenda tiparirea acestui opu in organulu Asociatiunei, si că nomenclatură romană se fia mai corecta, acăsta o recomanda a se tipari cu ortografia cu semne. Domnului Porcius se propune a se votă pentru acăsta eminenta lucrare o remuneratiune de 20 ₣ = 100 fl. v. a. Comisiunea pentru propunerii recomenda a se primi acăsta propunere a secțiunei, inse cu modificarea, că folosirea ortografiei la nomenclatură romană se se lase in bună chipzuire a autorului si a redactiunei organului Asociatiunei; d) Secțiunea a hotărîtu infinitarea unui muzeu istorico-natural in resedintă comitetului Asociatiunei. Inceputul s'a si facutu prin o colectiune frumosica de plante determinate si proovedute si cu nomenclatură romană donata de Dr. A P. Alessi. Apoi propune că adunarea generala se hotărăsa de a se adressă unu calduros apel către toti romani pentru a concurge la sporirea acestui muzeu cu orice contribuiri. Comisiunea pentru propunerii recomanda acăsta salutara propunere spre primire. Memoriul secțiunei scientifice-naturale se acclude sub P).

ad XVII. Adunarea primește propunerile comisiunei pentru propunerii de sub a) b) si d) in intregu coprinsulu, éra lui Dr. Alessi se exprima multiamita pentru donatiunea facuta; asemenea primește si propunerea de sub c), inse cu modificarea, că tractatul lui Florianu cav. de Porcius se se tiparăsca intregu, adeca si nomenclatură romană cu ortografiă ce se usităda in tōte scrierile Asociatiunei si respective in organele Asociatiunei.

XVIII. Totu aceeasi comisiune referézia asupra propunerii comitetului Asociatiunei de sub Nr. 115 ex 1880, si publicata si in programă acestei adunari generale sub p. III, sied. II, că din sumă de 442 fl. 49 cr. v. a. adunata pâna acumă si destinata pentru radicare unui monument pe mormantul poetului Andrei Muresianu, adunarea generala se decida radicarea acelui monument. Comisiunea pentru propunerii propune, că comitetul se fia insarcinat a se ingrijí de radicarea acestui monument si anume spre acestu scopu se se folosescă nu numai tōta sumă adunata pâna acumă, dar se se mai deschida liste de subscrieri noue pentru acestu scopu printre toti romani, si daca si pe acăsta cale nu s'ar adună o suma cătu se se pote ridică unu monument demn de nemuritorulu nostru poetu, se se dea comitetului Asociatiunei latitudinea de a folosi spre acestu scopu si din fondulu Asociatiunei pâna la sumă de 200 fl. v. a. Pentru că desvelirea acestui monument se fia inpreunata si cu o serbatorire cătu de mare, comisiunea propune, că acăsta se se intempe atunci, candu se va tine si adunarea generala la Brasovu. Propunerea de sub 115 se acclude sub Q).

ad XVIII. Propunerea comisiunei primindu-se in intregu coprinsulu, se enuncia de conclusu.

XIX. Comisiunea pentru propunerii referézia asupra propunerii comitetului Asociatiunei de a se face in regulamentulu secțiunilor scientifice unele modificări. Comisiunea propune a se primi regulamentulu cu modificarile propuse de comitetu, care se acclude sub R).

ad XIX. Propunerea comisiunei se enuncia de conclusu.

XX. Comisiunea pentru propunerii referézia propunerea comitetului de a se arangiă pe anulu 1881 la Sibiu o espoziune agricola industriala, si a se votă pentru acestu scopu o anticipatiune de 1000 fl. Planul pentru arangariarea acestei espoziuni se acclude sub S). Comisiunea recunoscendu marea importanța si marele folosu al unei espoziuni cum este cea proiectata, recomanda primirea propunerii comitetului, adeca de a se arangiă la Sibiu in 27 Augustu 1881, candu se va tine si adunarea generala acolo, o espoziune nationala de agricultura, industria etc.; éra că anticipatiune recomanda sumă de 700 fl. v. a.

ad XX. Se primește propunerea comisiunei de a se arangiă in a. 1881 una espoziune agricola-industriala, cu care se insarcină comitetul Asociatiunei. Se votăsumă de 700 fl. că anticipatiune, si totuodata se hotarescă, că adunarea generala a Asociatiunei a XX se se convóce pe 15/27 Augustu 1881 la Sibiu.

Fiindu timpulu inaintat, siedintă II se ridica la orele 2¹/₂ d. am. Siedintă III se hotarescă pe astazi la orele 5 de séra.

(Va urmă.)

Sciri diverse.

— (Necrologu.) D-lu Manolache Costache Epureanu, fostu presedinte alu Constituentei, fostu siefu de cabinetu si ministru in mai multe ronduri, fostu capu alu partidei conservatore, a repausatu Dominecă trecuta la baile dela Schlangenbad in Nassau, unde se dusese se'si caute de sanetate.

Fia'i tierin' a usiora si memori'a neuitata!

— (Insciintiare.) Adunarea generala a despartimentului III (Sibiu) alu Asociatiunei transilvane pentru literatură si cultură poporului romanu se va tine in acestu anu la 21 Sept. (3 Oct.) a. c. in comun'a Tilișca. Se invita deci toti p. t. membri ai acestui despartimentu, cum si alti binevoitori pentru cultură poporului romanu, a par-

ticipă la acăsta adunare in numeru cătu se pote de mare.

Sibiu, 11/23 Sept. 1880.

Dr. Ilarionu Puscaru m. p.,

directorul despartimentului.

Petra-Petrescu m. p.,

secretariu comitetului despart.

— (Ni se cere se damu locu următorei scrisori semnificative:)

Sabesiu, 20 Sept. 1880.

Stimate Domnule Redactoru! Onor. nostru dn. pretore Savu Mateiu s'a purtat in cerculu seu cu cea mai curata afabilitate față de alegerile deputatilor congressuali, in comunele sale. Fiindu intrebatu mai de multi individi, pe cine se aléga? dsa le a respunsu francu: Eu am afacerile mele politice in comunele cercului meu; voi alegeti pe cine sciti, nici nu me intrebati; am eu alte trebi mai mari a deslegă si regulă. Dupa ce ne informaramu din mai multe parti, ne cautaramu de trăba in sensulu legei si ne aleseramu deputatul dupa placu, pe dlu dr. Nicolau Maieru, professoru in Sibiu, care si reesi alesu cu mare majoritate. Se traiésca! — Piso, not. cercualu; Briazu; Joanu Germanu, jurat. com.; Dima Todoru, jude com.

— (Provocare.) Din partea procuraturei de statu reg. din Sibiu se provoca toti aceia, cari voiescă a ocupă arestatii dejudecati, aflatori in cacerelle tribunalului reg. din locu, cu lucruri de mâna diferite, in internum carcerilor pe lângă o taxa amesurata, — se incunoscintie pre procurorului reg. de statu, pâna in 15 Octobre a. c. st. n.. — Se intielege de sine, că numai de aceleia lucruri se voru primi, cari nu stau in contradicere cu regulamentul casei.

Numerulu arestatilor, apti de lucru, va fi circa 30 de insi pe di.

Sibiu, in 22 Septembre 1880.

Procuratură de statu reg.

— (Pasquille.) In orasiele unguresci din vechime e datina spurcata de a scrie pasquelle si ale impartite pe ascunsu in mai multe exemplarie, cu scopulu drăcescu de a compromite renumele si reputatiunea personalor si familiilor oneste, a le aduce in prepusu greu de fapte rele si fără-de legi, a le neferică. Blasteri de acelea se faurau mai inainte anume in Clusiu si in Tergulu Murasului (M. Vásárhely) intre secoli. Acum diariulu „Hunyad”, arata că acea ciuma a petrusu pâna la Dev'a, unde in timpulu din urma apparu scrisori litografate, ce coprindu calumnii spurcate, din vieti'a privata a familiilor, coprinse in versuri de nimicu si aruncate pe strade. Nici-unu barbatu si nici-o femeia din acelu orasiu si de prin pregiuru n'au remas, in care poltronii miserabili se nu fia aruncatu cu acelui felu de noroiu de pe strade. Apoi se te mai miri, daca aceleia misieli au aflatu unu imitatoru si in Sibiu?

Autorii pasquellelor (libellus famosus) in Rom'antica erau pedepsiti cu batai, cu perderea drepturilor civili si politice, cu deportatiune si chiaru cu mōrte. In legislatiunile moderne pasquillul si calumni'a sunt pedepsite cu temnitia dela 1 pâna la 10 ani, dupa manimea minciunie coprinse in tresele si a pericolelor la care se espunu cei calumniati, éra pentru vetamarea onorei personale, séu a familiei, in vieti'a privata, in publicu, prin graiulu viu, prin scrisu séu prin tipariu pedepsile de arest variédu dela 8 dile pâna la 6 luni si in casuri anumite pâna la 1 anu. Escesse personali care se comitu in publicu si apoi se vorbescu ori se scriu mai departe intocma, nu se pedepsescu.

Recomandam la toti miserabilii, carii au mancărimea de a scrie si publică pasquelle, că se citescă si §§-ii respectivi din nouu codice criminalu introdusu dela 1 Septembre incóce.

— (Limbă germană in scările calvinesci.) Ură si persecutiunea la care este supusa in dilele noastre limbă germană in Ungaria, ne este cunoscuta la toti. Intr'aceea conventul calvinescu despre care vorbiram in Nr. preced., a decisu in siedintă sa din 20 Septembre dupa discussiuni passionate, cu 15 contra 6 voturi, că limbă germană se se propuna si pe viitoru in gimnasiele loru că studiu obligat. Unul din argumentele cele mai tari ale majoritatiei a fostu, că nici magarii n'au in cătrău, daca voiescă se existe in Europ'a, numai cu limbă loru nu se pote, ci trebuie se invete un'a din limbile universali, superioare limbei loru, éra fiindu-că cultură si civilisarea loru a venit si vine la ei din Europ'a prin limbă germană, sunt necessitati se o invete pe acăsta.

Cu acăsta ocazie press'a straina reflectandu la

persecutiunea scărelor si a teatrelor germane, recunosc că pace'a dintre magiari si germani a fostu numai unu armistit, că inse germanii merita acăsta maltratare, că se simtia si ei, ce insemnă a luă la góna limbă romana si dialectele slave prin magiari cu ajutoriulu loru.

— (Societatea de lectura a studentilor din Blasius) s'a constituita pe anulu scolaricu 1880 -81 dupa cum urmă: In 15 Sept. la 4 ore p. m., presedintele societății multu onoratulu domnul profesorul Ioanu Germanu a deschisu siedintă prin o cuventare caldurăsa, dupa care urmă alegerea oficialilor societății si anume: din clasă'a VIII Iuliu Grecu de vice-presedinte, Ioanu Sagreanu de notariu, Carolu Stoică de bibliotecariu, Ioanu Maiorul de redactoru alu foiei societății „Filomel'a”; éra din clasă'a VII Virgilu Brendusianu de cassariu si Petru Bobu de vicebibliotecariu.

Blasius, in 21 Septembre 1880.

Juliu Grecu m. p., Joanu Sagreanu m. p., vice-presedinte. notariu alu societății.

Bibliografia.

In timpulu din urma ne mai venira la redactiune urmatorele publicatiuni mai noua si adeca:

— Introducere in științele naturale. Manualu pentru usulu clăselor secundare inferiore de George Ghimbasianu, profesorul de liceu. Barladu 1880. Pretiulu 1 fr. 25 b. Prin publicarea acestui manualu d. profesorul Ghimbasianu si-au castigatu unu insemnatu meritu pe terenul literaturii didactice. Manualul d-niei sale se distinge prin o buna inpartire a materialului, unu stilu claru si o limbă intelisă, ceea ce este un'a din principalele conditiuni ale unui bunu manualu.

— Aritmetica, Esercizi practice cu numerii dela 1 pâna la 1.000.000 dupa sistemulu decadicu, pentru incepătorii din anulu alu patrulea de Domeniul Dogariu invetiatorul la scolă primara din Satulungu. (Manualul acesta a fostu esaminat de o comisiune de invetiatori si profesori.) Brasovu. Editur'a librariei Heinrich Zeidner. 1880. Pretiulu 35 cr.

— ABCDAR magiar-romanu pentru scările poporale de Nicolau Putnoky. Partea I. Sibiu 1880. Tipariulu tipografiei archidiocesane. Pretiulu unui exemplar legatu 20 cr.

Acestu ABCdar magiar-romanu prin decisiunea consistoriului archidiocesanu din 27 Juniu 1880, Nr. 1868, este admissu că manualu in scările poporale gr. or. romane din archidiocesă Transilvanie.

— Căteva cuvinte asupra bailorū minerale ale Lacului saratu din județul Braila de Arnold Grün, doctoru in medicina si chirurgie si consultantu la baile dela Laculu saratu. Braila 1880.

— Dreptatea divina este titlulu unei novele scrise de d. Gr. Cretiescu. Bucuresci 1880. Pretiulu 1 l. n. Depositulu se afla la tōte librariile din capital'a Romaniei.

— (Invitare de prenumeratiune) la cartea intitulată: „Ritualulu bisericiei orientale catolice” pentru catechetii scărelor poporale si teneamentea delă scările mai inalte, compusu de Joanu Borosiu licentiatu in s. teologia morală si pastorală, — v-notariu si asessoru consistoriale. Coprinsulu taieniu alu s. noastre religioni, — inchiajeturile credintei si principiile moralului s. noastre biserice: ni se infatișădă in cultulu — servitiulu — publicu Dumnedieescu astfelu, in cătu potemu dice, că acesta este descoperirea viu nu numai a acelorui inchiajeturi si principiile, ci si o expresiune temeinica a desvoltarei vietiei istorice, séu a constitutiunei interne si externe a s. noastre biserice.

Dar afara de acăsta, tōta vieti'a nostra creștinăca e condusa, si trebuie se fia petrunsa de spiritulu viu si de vieti'a datatoriu alu servitiului Dumnedieescu.

Pentru că coprindiendu-se in acăsta darulu manuieri depusu in S. Taine, prin mijlocirea acelui nu numai că n' se impartasiesc acelui daru; — ci deodata, se sustine, se intaresc si desvălta intru noi vieti'a morală adeveratul creștinăca.

Amesuratu firei si lipsei noastre sufletiesci, coprinsulu acesta alu cultului dumnedieescu, ni se descopere in diferite forme similitoare si visibile; — si se deplinesc prin diferite ceremonie.

Mijloculu mai sicuru de a face placutu, pretiuluit si iubitu totu ceea ce ne invită s. biserică este: a cunoște si a fi petrunsu de insemnatatea morală si tainica a acelorui ceremonie. De unde urmă media si aceea că:

Cunoscerea temeinica a acestei insemnetati in patruale cu insusirea invetiatorilor teoretice ale credintei noastre, mai alesu la tinerime — carea e mai susceptibila pentru totu ce e simitoriu si visibilu: constituie nu numai intemeierea vietiei religioase, ci si pretiurea asiediamintelor bisericesci.

Spre mijlocirea si castigarea acestor efecte, cu aprobarua Ven. ordinariatu episcopu gr. cath., s'a compusu si cartea acă amintita, carea cu acăsta o prezentă preotime si catechetilor scărelor noastre poporale spre bunavoițore partinire si înfratiosare.

Pretiulu acestei carticile — carea va coprind in sine 8-10 căle tiparite — ilu ficsediu cu 60 cr. si se va potea prenumera la auctorulu, si la toti d. colectanti.

Călele de prenumeratiune me rogă a mi se retrame pâna in finea lui Octobre 1880.

Esemplarele prenumerate, inse nesolvate anticipate, se voru spedă pe lângă reinbursa (Postcipatiune.) Lugosiu, 27 Augustu 1880.

Joanu Borosiu
asessoru si v-notariu consist.

Phylloxera vastatrix.*)

(Urmare si fine.)

Gubernulu francesu a facutu totu, ce numai se pote pentru inpedecarea latfiei si stirporea phylloxerei, si tote in daru. Unu premiu de 300,000 franci (120,000 fiorini in aur) destinat pentru cine aru inventa leacu eficace pentru stirporea phylloxerei, stă si pana acum ne adjudecatu, din cauza că nu se afla nimeni care se luia fia meritatu.

In Spania si Portugalia s'a observatu phylloxer'a cam cu 100 ani mai inainte, si adi sunt infectate preste 30,000 jugere.

In Itali'a, la Como si in Sicili'a, in Helvetia, Germania si in Russi'a in partea de cätra Crime'a inca s'a incubatu phylloxer'a. Cu unu cuventu, dintre statele europene, in cari se cultiva viti'a, singuru Romani'a, Grecia si Serbi'a sunt inca scutite de acestu flagel.

In Austri'a Klosterneuburg e cuibulu, de unde phylloxer'a s'a latitu si transportatu atat in celelalte tieri ereditarie, cätu si in Ungari'a. Aici la Panciova s'a observatu in anulu 1875; si pana acum a nimicatu acolo la 700 jugere de viia. In anulu trecutu s'a aratatu la Pirnu, la Carei (Nagy-károly), la Satmaru, Keszthely, Casiovia; — in acestu anu la Szendrő, Tah, apoi in luniile din urma la S. Andreiu, Aradu, la Pele, Sarandielu si Santau (F. Szántó), aceste trei comune in Selagiu (cerculu pretorialu alu Tasnadului), in apropierea Pirnului.

La Pirnu in anulu trecutu au fostu infectate cam 26 jugere; adi phylloxer'a este atat de latita, in cätu abia voru trece 4—6 ani si 470 jugere de vii cultivate atat de bine, precum puçine altele in intréga Ungari'a, voru fi nimicite de totu. La Pele si Santau sunt infectate cam la 70 jugere.

Dupa ce s'a constatat stricatiunile immense ce causă phylloxer'a, n'au intardiatu chiamati si nechiamati a studia si a face esperimentari preste esperimentari intru a inventa mijloce, prin cari s'ar potea stirpi phylloxer'a. Pana acum s'a facutu preste 2000 de propuner si planuri, inse tote in daru; problem'a inca nu este decisa, dura devastatiunile phylloxerei iau totu mai mari dimensiuni.

Că se avemu óresi-care idea despre procedurile ce s'a recomandatu pentru stirporea phylloxerei, voiu aminti in scurtu, că unele din acestea sunt physice, anume unele plante, precum madia, (madia satira), canep'a, cari prin puterea loru aru fi nefavoritòrie sporirei, — plantarea de vitia americana si oltuirea acesteia cu vitia de a nostra, si fimarea viei.

Puterea ce respira plantele amintite, n'are efectu contra phylloxerei, căci pamantul in care se ascunde, este unu prea bunu scutu aparatoriu pentru ea.

Cu successu mai bunu se practisidia in Francia sadirea vitiilor american si ultoarea loru cu vitie de ale nostre. Vitiile americane produc vinu acru, dar daca in vitia (tulpina, butucu) americana oltuim vitia de a nostra, vomu avea vinu bunu, că si acela ce lu produce vitia oltuita in cea americana. Si fiindu-că vitia americana e in stare a se lupta cu phylloxer'a, lucru firescu, că estu-modu ne potemu sustinea viile contra phylloxerei. Dn. Grateaud a inventat o machina, cu care potemu oltu 500—600 butuci pe fiacare di.

Fimarea viei inca e buna că leacu paliativu, in cätu viti'a fimata (gunoita) fiindu mai in potere, pote resiste phylloxerei mai lungu timpu.

Esperimentari mecanice sunt: ingroparea in nasipu, innecarea vitiiei sub apa, desinfectarea prin sulfuru carbunosu, prin caliu sulfo-carbunatu, prin pacura s. al.

Tote acestea inse se practisidia fara rezultat, si spessele enorme nu sunt in nici o proportiune cu venitulu, ce pote se produca o viia sustinuta in acestu modu artificiosu.

Eu insumi am vediutu in Pirnu desinfectarea cu sulfuru carbonicu. Phylloxer'a a perit; inse ce se vedi, parte de óua, caror leaculu nu le strica, parte prin reinvaziune, preste 8—10 dile teritoriele desinfectate s'a afatu pline de phylloxera. Dar si de n'aru fi asia, desinfectarea unui jugeru costa pe anu preste 270 fl., ceea ce pe langa pretiulu, deci fia-care economu se'si cultive viia cu mai mare sirguintia si se o padiésca cu scumpetate.

In fine voiu tracta pe scurtu:

a) cum vomu cunoscere phylloxer'a?
b) ce se facemu, daca ni s'a ivitu in viia?
c) ce se facemu, că se ne scutimu viia de phylloxera?

Ori-cine va fi plantatu de ani 20 incóce in viia sa si vitie straine, fia acelea ori netede, ori cu radocene, se'si cerce deameruntulu viia.

Daca va observa, că unele vitie se galbinescu inainte de timpu, se grabesca a le sapă si se visitedie cu de ameruntulu tote radecinile. Daca radecinele sunt frumose, netede, fara noduri, viti'a e sanetosa; din contra daca ele sunt nodurose, că penele de gaina, galbene seu verdi-albuie, că malditiele ce facu verdetiurile puse la umbra p. e. in celariu, e semnu că viti'a e atacata de phylloxera.

Adi la cas'a mai fia-carui economu inteliginte seu la scola se afla microscopu. Cu acesta se scrutam radecinele de ameruntulu. Daca prin microscopu pe radecine vomu vedea nisice puncte, insecte galbenue, de colorea ruginei, viti'a e suspicioasa, e atacata de phylloxera. E de insemnatu, că la incretiaturile radecinelor se vedu mai multe phylloxere si óue de phylloxera.

Daca n'avemu microscopu, din radecinele suspiciose punendu in o sticla (glaja) cu spiritu, se le ducem la cutare medicu seu farmacistu, cari au microscopu si ei ne voru dà informatiuni mai secure. Radecinele suspiciose nu e iertat a le duce altumentrea de cätu numai in sticla cu spiritu, bine astupata, căci din contra vomu fi pedepsiti prin politia, fiindu-că ducundu radecinele neinchise, potemu importa phylloxer'a in locuri neinfestate.

E bine că se scimu, că gubernulu in fia-care tinutu unde se cultiva viti'a, a denumit u sau va denumí căte unu priceratoru, cunoscatoru de phylloxera, că se visitedie tote viile.

Cätra acestia se fumu cu deplina incredere, in interessulu nostru se le damu informatiuni exacte la tote intrebarile ce ni voru face, ba si neintrebati se li atragemu atentiu la tote impregiurarile suspiciose, din cari s'ar potea deduce, că in viia sa ivitu phylloxer'a.

In genere, daca avemu suspiciune basata, că viia ni atacata de phylloxera, se nu intardiamu a face cunoscute lucrul primariei comunali, administratiunei, pretorelui seu barbatului de specialitate denumit u de gubernu pentru inspectarea viilor.

Se fumu cu bagare de sama la viia, se o cultivam cätu de bine, vitie defectuose, bolnave se nu suferim in ea. Se nu aducem, se nu primim nici dela frate, nici dela amicu, nici dela vecinu vitiu, nici de plantatu, nici de invelitu, nici de focu, căci nu potemu fi siguri, daca nu cumva prin aceste vitie vomu importa una seu doue phylloxere si acestea sunt prea destule, că in cätu-va ani se ni se nimicesta tote industria pusa in viia, adese o insemnatu parte a ostenelelor si a averei nostre.

In cätu se va potea in viia se nu imprumutam nici instrumente, precum sapa, vase de storsu s. al., la cultivarea viei si la culesu se aplicamu dileri, cari in acelu anu n'au lucratu in alte vii, cu deosebire in vii infectate seu suspiciose, căci phylloxer'a se pote importa pe sapa, pe opinci si pe vestimente.

Cu unu cuventu, se nu asteptam că se ne apere administratiunea, ci se veghiam noi insine.

Se nu damu nici in daru, nici pentru bani vitiu de viia; — viti'a taiata la tunsu se o lasamu in viia, se putrediesca acolo; se nu o ducem, că se invelim cu ea case seu garduri. Pe scurtu, se inconjuram tote, prin ce phylloxer'a s'ar potea importa in viia seu esporta din dens'a.

Preetulu, docentele si fia-care economu inteligente se nisuésca a'si castigá notitie cätu mai ample despre phylloxera; aceleia in dumineci si cu alte ocasiuni binevenite se le comunice poporului, se lu invenie a se feri de pericolulu amenintiatoru, ce intr'adeveru e mare, inse prin veghiare si observarea stricta acelor schitiate se pote inconjurá pana la unu anumitu gradu.

Cu cätu in partie ungurene se latiesce mai tare desvastatiunea phylloxerei, cu atat u va cresce pretiulu viilor neinficate si pe langa alte impregiurari favoritòrie se va urca pretiulu vinului, deci fia-care economu se'si cultive viia cu mai mare sirguintia si se o padiésca cu scumpetate.

Andreiu Cosma.

Pretiurile cerealeloru
si altoru obiecte de traiu au fostu la

21 Septembre st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa cunoscute	1 hectolitru fl. 6.40—7.40
Grâu, amestecat	1 " " 4.90—5.90
Secara	1 " " 4.70—5.10
Papusioiu	1 " " 4.60—5.
Ordu	1 " " 4.10—4.50
Ovesu	1 " " 1.80—2.30
Cartof	1 " " 1.60—2.
Mazare	1 " " 7. — 7.50
Linte	1 " " 9. — 10.
Fasole	1 " " 6. — 7.
Lardu (slanina)	50 Kilogram. 36.—38.
Untura (unsore topita)	50 " 30.—32
Carne de vita	1 " 46
Oua 10 de	20

Nr. 2809 / 1880.

(33) 1—3

Concursu.

Pentru ocuparea postului de inspectoru silvanale la padurile fondurilor archidiecesane greco-cath. din Blasius se publica prin acesta concursu pana la **31 Octobre** a. c. cu salariu anuale, care de-o camdata se statoresce in suma de 800 fl. v. a. solvinda in rate lunarie deursive.

Cei ce dorescu se obtina acestu postu, voru avea se documentatie pana la terminulu prefisut, cumca sciu deplinu limb'a romana si au cunoscinta si colorulalte limbi din patria, apoi că au cunoscintele prescrise din silvicultura, precum si calificatiunea receruta dela forestierii din tempulu presente si pentru mesurarea si maparea padurilor.

Datu din Siedinti'a Consistoriului metropolitan greco-catholic din Alb'a-Jul'i'a tinuta in Blasius la 14 Septembrie 1880.

Recuisite de invetiamentu

aflatore la W. Krafft in Sibiu.

Map'a tierilor tienetorie de corona Unghariei

pentru scolele poporale, data de Eugenie Bordeaux, Edituina II, 158 cm. lata 111 cm. inalta, pe pandia in mapa, necolorata 5.— colorata 6.—

" Europei, trad. J. M. Moldovanu, 140 cm. lata si 120 cm. inalta, pe pandia, in mapa 5.50

" Semigloburile seu cart'a globului pamantescu, 131 cm. lata si 110 cm. inalta, pe pandia, in mapa 4.50

Globuri terestre adjustate, 22 cm. in diametru 7.—

Aparatulu metricu constandu din 12 obiecte, inpreuna cu esplicarea loru in limb'a romana 4.50

Atlas de istoria naturala cu 250 figure colorate si cu prescurtare compl. a istoriei natur. a catoru 3 domen. leg. 1.75

Masina de computu cu globulete albe si negre pe drotu (sirma) 3.20

Tabele de parete (20) cu icone colorate si indreptariu langa densele de T. Rosiu 3.50

Anunciu.

Subscrisulu avendu lipsa de unu concipientu qualificatu, care se posseda si cunoscintia limbilor patriei, invita prin acesta pe doritorii de a fi aplicati, a se adressa cätra densulu.

Blasius, 22 Sept. 1880.

Ludovicu Csato
advocatu archidiecesanu.

• Cura pentru érna. •

Wilhelm's THE'A CURATITORE DE SANDE

antiartritica si antireumatica

a lui (1) 18 25

Franciscu Wilhelm,

far-nacista in Neunkirchen (Austria de josu), a fostu folosita in forte multe casuri cu resultatele cele mai bune, ceea ce se probădă prin mii de scriitori de cunoscintia, in contra sioldinei, a reumatismului, a ranelor deschise, in contra retelelor invecite si permanente, a ranelor care puroiéra neinfectat, ale bubelor pe piele, remase din morburii secesuale, bubelor de pe corp si din fatia, petelor, bubelor siphilitice, inflaturelor de ficat si spină, durerilor hemoroidale, galbinare, suferintelor intensive a nerilor, a muschilor si a durerilor la incheiaturi, greutatilor de stomac si de venturi, incuerilor, ale udului, polutuiilor, impotenciei la barbati si pôlele albe la femei, morburilor scrofulose, inflaturi ale ghindulelor si in contra altor suferintie. Atesatele la cerere se tramtui gratis.

Pachete inpartite in 8 dose se afla cu pretiu de 1 fl., pentru timbru si pachetare se societescu 10 cr.

Pentru de a se apară de falsificate, se se caute cunoscutele marce brevetate si legalitate in mai multe state.

Se afila de vendiare in Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

Ernaticu de vite.

Pe mosia Darabani, judetiulu Dorohoi, gasindu-se fenu de cea mai buna qualitate si pasiune inbelisugata si intinsa, — mocanii cu oi, cai, seu ori-ce altu soiu de vite sunt primiti la ernaticu cu conditiunile cele mai favorabile. Atat u in privirea indemnitarilor catu si a pretiului a se adressa directu la Curtea mosiei.

(29) 6—6

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**